

Veileder

For bruk i NKF sine nettverk når tema er digitalisering av plan- og byggesaksområdet

---

September 2017

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn og innledning	3
2	Aktuelle tema for nettverkene	7
3	Andre hjelpemidler for bruk i nettverkene	9
4	Hvorfor skal kommunene digitalisere plan- og byggesaksområdet? ..	10
5	Kva menes med å digitalisere plan- og byggesaksområdet?	12
6	Kva er gjort på nasjonalt plan for å tilrettelegge for det lokale digitaliseringsarbeidet?	13
7	Lokale strategier for digitalisering av plan- og byggesaksområdet? ..	14
8	Søknadsløsninger og fellestjenester BYGG	17
9	eByggeSak – en nasjonal veileder for anskaffelse av byggesaksstøtte 17	
10	Tilgang til relevante data i plan- og byggesaksprosessen og GI-standarden	17

Versjon 0.9
Michael Pande-Rolfen
Oslo den 25. september 2017

1 Bakgrunn og innledning

En prosjektgruppe oppnevnt av NKF har prioritert følgende tema som bør vies oppmerksomhet for å lykkes med digitaliseringsarbeidet i kommunene:

1. **Kunnskap om digitalisering.** Kommunene trenger mer kunnskap om hva digitalisering egentlig dreier seg om og hvilke resultater dette omstillingsarbeidet forventes å gi. Digitaliseringsarbeidet skal resultere i bedre tjenester for innbyggere og næringsliv, men også en mer effektiv forvaltning (raskere saksbehandling og mindre ressursbruk). For å hente ut disse gevinstene trenger kommunene «endringskompetanse» som gjør dem i stand til å jobbe med organisasjonen og gjennomføre nødvendige endringer i arbeidsprosesser, verktøy og dataflyt. Kurs, veiledningstjeneste og fagnettverk er virkemidler i denne sammenheng.

2. **Organisering av omstillingsarbeidet.** Hvordan kommunene organiserer digitaliseringsarbeidet lokalt er sentralt for i hvilken grad de lykkes og oppnår gevinster i form av sparte kostnader, redusert ressursbruk og økt kvalitet i forhold til innbyggere, næringsliv og forvaltningen generelt. Noen innspill til sentrale element i denne sammenheng:
  - a. Kommunene bør prioritere en helhetlig digitaliseringsstrategi som dekker alle tjenesteområdene i kommunen før de iverksetter digitalisering av plan- og byggesaksområdet. En digitaliseringsstrategi skal følges opp med handlingsplaner som ledes av tjenesteeiere/prosjektledere. Viktig å se om handlingene innenfor eget tjenesteområde berører andre områder.
  - b. Digitaliseringsstrategien må forankres sentralt (rådmann), og handlingsplanene må forankres hos lokale tjenesteeiere/ledere. Plan- og byggesak kan ikke overlate omstillingsarbeidet til IT, arkiv eller geodata uten at dette styres.
  - c. Sentralt med tverrfaglig tilnærming og samhandling når de ulike tjenesteområdene digitaliseres
  - d. Det kan være fornuftig å søke bistand til å rigge en prosjektorganisasjon
  - e. Det anbefales at organisering av digitaliseringsarbeidet tilpasses den aktuelle kommunen, flere kommuner osv – dette kan med fordel avklares gjennom nettverksarbeid (diskutere ulike erfaringer gjennom fagnettverkene)

- f. Sentralt å få på plass en prosjektleder som kjenner de fagområdene som skal digitaliseres, evt at dette skjer gjennom en innledende kartlegging
- g. «Verktøykasse» og hjelpemidler på nett er gode hjelpemidler for kommunene i omstillingsarbeidet

2. **Ikke hopp over konseptfasen.** Gjennomføring av «konseptfasen» med det formål å sikre oppmerksomhet til omstillings-prosjektet hos ledelsen er sentralt for å lykkes og for å sikre at plan- og byggesaksområdet får prioritet når hele tjenestespekteret skal digitaliseres. Noen innspill til hvordan dette kan legges opp:

- a. Starte med en gevinstkartlegging – Hvilke endringer i arbeidsprosesser har blitt identifisert? Hvilke gevinster skaper endringene? Hva kreves for at arbeidsprosessen blir endret som planlagt og gevinstene realisert?
- b. Fortsette med en Interessentanalyse – hvem berøres av endringene og hvordan berøres de ulike interessentene av planlagte endringer? Hvilken holdning har de til endringen? Hva skal strategi for involvering, dialog og opplæring være?
- c. Gevinstplanlegging. Hvordan bør kommunene jobbe med dette for å sikre gjennomslag og at gevinstene oppnås? Kommunene trenger innspill og forslag til dette arbeidet
- d. Opplegg for konseptfasen for øvrig. Følgende nevnes:
  - i. Fagnettverk som behandler gevinstkartlegging, gevinstplanlegging og gevinstrealisering vil styrke kommunene i dette arbeidet
  - ii. Erfaringsdeling – sentralt at man tilrettelegger for at nye kommuner kan gjenbruke erfaringer fra andre kommuner som har gått foran. Dette kan skje gjennom fagnettverk, nettsted, besøk hos andre kommuner osv
  - iii. Sluttrapport og sikre gjennomslag for omstillingsarbeidet. Kommunene kan lære av hverandre når det gjelder å fokusere på «vinnere sakene» hos rådmannen

3. **Finansiering.** Et gjennomtenkt opplegg for finansiering av omstillingsarbeidet er sentralt for å få gjennomslag og lykkes. Tjenesteområdet skal i utgangspunktet brukerfinansieres og digitaliseringsarbeidet innenfor plan- og byggesak skal derfor ikke belastes kommunens budsjetter. Ulike strategier for finansiering – for eksempel bruk av fond, lån etc er sentralt og bør avklares tidlig for å sikre nødvendige investeringer tidlig i omstillingsfasen og slik sett tilrettelegge for påfølgende gevinster. Følgende innspill til hvordan dette kan legges opp, refereres:

- a. Tilby kommunene råd og veiledning mht finansiering, bruk av selvkostfond, opplåning osv. Dette kan også være tema i fagnettverkene – at man lærer av hverandre
- b. «Helpdesk» som løpende kan assistere mindre kommuner i forhold til digitaliseringsprosessen
- c. Liste mht råd/veiledning når det gjelder støtte til finansiering av omstilling innenfor plan- og byggesak. Hvor kan du søke midler? Noe kan man søke hos Fylkesmannen, KMD, forskningsrådet med «FORKOMMUNE» osv

4. Tilgang til en «verktøykasse» som hjelp i digitaliseringsarbeidet. Tilgang til nasjonale

kravdokumenter/produktspesifikasjoner som kan støtte kommunene ved anskaffelser er sentralt for å styrke kommunene som bestillere og bidra til at flere kommuner utfordrer markedet jevnlig. Følgende innspill til hvordan dette bør legges opp, refereres:

- a. Sentralt arbeid i regi av KS må videreføres (eByggeSak, ePlanSak, GI-standarden osv)
- b. Tilby kommunene kurs og veiledning i kravdokumentene for å sikre at disse blir brukt
- c. Kravdokumentene kan diskuteres jevnlig i fagnettverk for å sikre innspill til de nasjonale kravene og for at kommunene skal lære av hverandre

5. Nye løsninger, dataflyt og nye arbeidsprosesser skal bygge på en gjennomtenkt IKT-arkitektur. Fokus på en gjennomtenkt IKT-arkitektur og tilgang til kommunale felleskomponenter som bygger videre på fellesløsninger (FIKS) og løsninger som er utviklet av større kommuner vil bidra til en enklere overgang til digitale løsninger i mindre kommuner. Følgende innspill til hvordan dette bør følges opp, refereres:

- a. KS og NKF i samarbeid med KMD, Kartverket, SSB og DiBK må videreføre det nasjonale arbeidet på dette området
- b. Viktig å trekke på erfaringer i de store kommunene, for eksempel vurderes «min side» fra Oslo kommune som en ny kommunal felleskomponent for andre kommuner
- c. Gebyrkalkulator kan også bli en ny kommunal felleskomponent

- d. Kommunene har behov for mer systematisk informasjon om hva FIKS og nasjonale felleskomponenter er og hvordan egen kommune kan komme i gang med allerede etablerte deløsninger.

6. **Strategier for omstilling.** Strategier for hvordan man legger opp digitaliseringsarbeidet lokalt har stor betydning for de resultatene som kommunen oppnår etter omstilling. Noen innspill til hvordan dette kan følges opp:

- a. Kommunene trenger veiledning mht aktuelle moduler som kan gjenbrukes i egen kommune, strategier for hva man gjør med arkivet, bruk av standard grensesnitt, sentrale drivere, lokal forankring osv
- b. Tiltak innenfor planområdet som tilrettelegger for en digital byggesak
- c. Tiltak rettet mot datagrunnlaget og hvordan dette bør forvaltes og «deles» med andre (de som lager byggesøknadsløsninger, eByggeSak osv)

Denne veilederen skal være en støtte for de personene som driver NKF sine fagnettverk innenfor plan- og byggesak når temaene er omstilling og digitalisering av tjenesteområdet.

2 Aktuelle tema for nettverkene

NKF har i samarbeid med KS utviklet presentasjonsmaterieill med notatark for bruk i nettverkene. Presentasjonen er inndelt i 8 ulike tema:

- Hvorfor skal kommunene digitalisere plan- og byggesaksprosessen, og hva betyr dette for kommunene?
- Digitalisering skal gi gevinster i kommunene – hvordan jobbe med dette?
- Fellestjenester BYGG og private søknadsløsninger
- eByggeSak – en nasjonal veileder for anskaffelse av byggesaksstøtte
  - KS sin verktøykasse for bruk i omstillingsarbeidet
  - Kravdokumentet – introduksjon til bruk av dette i en anskaffelse
- ePlanSak og digitalisering av planprosessen
- Geointegrasjonsstandard
- Tilgang til relevante data for bruk i plan- og byggesaksprosessen
- Noen innspill til hvordan kommunene bør gå fram når plan- og byggesaksprosessen skal digitaliseres

Målsettingen er at dette presentasjonsgrunnlaget skal bidra til:

- Økt forståelse av hva digitaliseringsarbeidet i realiteten dreier seg om og grunnlag for å diskutere ulike strategier for hvordan kommunene bør gå fram. Underlag for dette arbeidet i nettverkene kan være Difi sin prosjektveiviser, KS sin verktøykasse, KS sitt veikart for tjenesteinnovasjon og en egen presentasjon (ppt).
- Kunnskap om gevinstplanlegging og gevinstrealisering. Dele kunnskap om gevinstarbeidet som en driver i omstillingsarbeidet på plan- og byggesaksfeltet. Dele erfaringer på tvers av kommunene og opparbeide en bedre forståelse for betydningen av dette arbeidet. I tillegg kan man spre kunnskap om tilgjengelige verktøy og dele erfaringer med bruk av disse. Noen er kritiske til fokus på gevinster, mens andre ser på dette som verktøy for å oppnå reelle endringer i arbeidsprosesser.
- Økt innsikt når det gjelder hvordan man bør gå fram for å få kommunen til å vedta en omstilling på plan- og byggesaksfeltet. Her kan man dele erfaringer og eksempler fra konseptfasen i nettverket. Hvordan kan flere kommuner samarbeide om å utfordre leverandørmarkedet, ref nasjonalt program for leverandørutvikling?

Hva bør underlaget for et vedtak om anskaffelse inneholde for at ledelsen i kommunen vedtar dette?

- Økt innsikt når det gjelder planlegging og gjennomføring av anskaffelse av eByggeSak og ePlanSak. Hva er sentrale kriterier for en god prosess? Her kan man dele erfaringer med bruk av det nasjonale anskaffelsesgrunnlaget som er utviklet i regi av KS. Men flere tema er aktuelle. Ikke minst opplegget for en anskaffelse etter hvert som løsningene leveres som skytjenester og der man ikke anskaffer i tradisjonell betydning, men kan leie framtidige løsninger.
- Økt kunnskap om skytjenester kontra lokale løsninger som driftes av kommunen. Er det spesielle utfordringer knyttet til skytjenester?
- Økt kunnskap om hva man bør fokusere på ved avslutning og overlevering av en anskaffelse (for eksempel eByggeSak) til linjen (normalt byggesaksavdelingen). Hvordan følge opp og sikre at planlagte gevinster blir realisert når nye løsninger er tatt i bruk i kommunen? Dele erfaringer.
- Innspill til hvordan man bør gå fram for å sikre en strukturert tilgang til DOK (det offentlige kartgrunnlaget), plandata, eiendomsdata og andre relevante data i en plan- og byggesaksprosess. Dette er en kritisk suksessfaktor når nye saksbehandlerløsninger og nye byggesøknadsløsninger skal fases inn. Difi har omtalt dette arbeidet som «orden i eget hus». Nettverket kan diskutere spesielle utfordringer og utveksle erfaringer på tvers av kommunene.
- Underlag for gjennomgang av framtidens KOSTRA-rapportering. Hvordan kan eByggeSak og ePlanSak bidra til å forenkle dette arbeidet i kommunen?

3 Andre hjelpemidler for bruk i nettverkene

Det henvises for øvrig til andre hjelpemidler som:

- Nettstedet «[Veikart for tjenesteinnovasjon](#)» som tilbyr en rekke maler og verktøy som er nyttige når kommunene arbeider med tjenesteinnovasjon. Verktøyet er opprinnelig utviklet for arbeidet med innføring av velferdsteknologi i kommunene, men er så generelt at det med stor fordel kan benyttes også innenfor plan- og byggesak. Her finner kommunene nyttige verktøy rettet mot gevinstarbeidet, kartlegging av brukerbehov, prosjektgjennomføring osv
- [KS læring](#) som er et opplegg for e-læring. Både KS og NKF kan benytte denne plattformen for å drive kursvirksomhet, sertifisering osv
- KS sin [digitaliseringsstrategi](#) som er ny av året og som gir kommunene en introduksjon til digitaliseringsarbeidet og hvordan dette kan legges opp. Denne retter seg primært mot toppledelsen i kommunene, men er nyttig som referanse når kommunene skal digitalisere plan- og byggesaksområdet
- KS sin [verktøykasse](#) med nasjonal produktspesifikasjon og annet veiledningsmaterieill som kommunene kan støtte seg til når de skal anskaffe nye løsninger innenfor plan- og byggesak.
- Kurs tilsvarende de kursene som har vært gjennomført i regi av NKF og KS vinteren og våren 2017. Her kan man tenke seg en videreutvikling av disse kursene til også å gå mer i dybden på utvalgte tema.

4 Hvorfor skal kommunene digitalisere plan- og byggesaksområdet?

Grunnen til at kommunene bør prioritere digitalisering av plan- og byggesaksprosessen, er:

- Bedre tjenester og støtte for innbyggere og næringsliv gjennom hele prosessen (veiledning – søknad – saksbehandling – vedtak)
- En mer effektiv offentlig forvaltning – både forventninger om redusert saksbehandlingstid og en raskere framdrift i saksbehandlingen

Tre eksempler fra dagliglivet illustrerer hvorfor det er så viktig å digitalisere sentrale tjenesteområder i samfunnet som for eksempel plan- og byggesaksområdet:

1. Banktjenestene som gjør det mulig for alle å betjene seg selv gjennom app'er og på nettet. Overgangen til digitale løsninger har bidratt til å effektivisere bankene samtidig som brukerne har fått vesentlig bedre og mer tilgjengelige tjenester enn tidligere.
2. Finne optimal reisemåte og rute, samt bestilling av reise, for eksempel bestilling av tog/buss/trikk-billetter. Nye tjenester tilrettelagt som app'er eller tjenester på nettet har gjort det vesentlig enklere å reise kollektivt. På Østlandsområdet har dette uten tvil bidratt til en markant overgang fra bilbruk til kollektivt de siste årene. Denne digitaliseringen har bidratt til mer miljøvennlige løsninger, bedre tjenester for brukerne i tillegg til at de nye tjenestene har bidratt til redusert tidsbruk hos selskapene (Ruter, NSB,,) til billettsalg, veiledning og kontroll.
3. Overgangen fra den tidligere selvangivelsen til dagens skattemelding der det offentlig gjør alt for oss. Det eneste vi må gjøre selv er å kontrollere opplysningene. Tidligere bygningssjef i Trondheim kommune har trukket en parallell mellom den tidligere selvangivelsen og sammenlignet situasjonen den gangen med hvordan innbyggere og næringsliv oppfatter at dagens byggesaksprosess og søknad fungerer.

Selv om dette er tjenesteområder som når ut til et bredt publikum, er det ingen grunn til å anta annet enn at digitalisering av plan- og byggesaksområdet også vil ha en tilsvarende stor betydning for brukerne (innbyggere og næringsliv) og de som tilbyr tjenestene (primært kommunene).

I tillegg til disse tre eksemplene er det også verdt å nevne at:

- Direktoratet for byggkvalitet har gjennom en egen rapport utarbeidet av Devoteam, dokumentert store gevinster for innbyggere, næringsliv og forvaltningen ved en overgang til selvbetjente løsninger og digitalisering av byggesaksprosessen.

- Bygg-, anlegg og eiendomsnæringen (BAE) er landets største sektor med en årlig omsetning på 526 milliarder kroner og en sysselsetning på rundt 260.000 personer. For en så stor næring har det stor betydning at det offentlige kartgrunnlaget (DOK) og offentlige data om plan og eiendom er lett tilgjengelige for virksomheten i denne sektoren.
- World Economic Forum la i mai 2016 fram en rapport som peker på at dersom BA-næringen globalt hadde hatt samme produktivitetsutvikling som andre sektorer (landbruket holdt utenom), ville byggekostnadene vært 40% lavere i 2016. Rapporten peker på digitalisering som et sentralt virkemiddel for å endre denne utviklingen.
- Hvert år sender privatpersoner og profesjonelle aktører ca. 100 000 byggesøknader til kommunene. Planprosessene og prosessene knyttet til byggesøknader er i dag i stor grad preget av manuell håndtering. Byggenæringen, så vel som kommunene, har en klar forståelse av at digitalisering er en nødvendig og viktig driver for å sikre kvalitet, redusere saksbehandlingstiden og bidra til økt produktivitet i sektoren.
- Manglende digitale løsninger i kommunene samt vanskelig tilgang til og varierende kvalitet på DOK, plan- og eiendomsdata hindrer effektiv saksbehandling og selvbetjening. Dette medfører blant annet ekstra kostnader i plan- og prosjekteringsfasen og mangelfulle byggesøknader som er fordyrende for privatpersoner, næringen og kommunene.
- Mangelfull tilgang på relevante grunnlagsdata kan også påvirke utformingen av tiltaket i en negativ retning og at digitalisering slik sett bidrar til mer optimale løsninger (økt kvalitet).

5 Kva menes med å digitalisere plan- og byggesaksområdet?

Erfaringer viser at det er ulike oppfatninger av hva en digitalisering av plan- og byggesaksområdet egentlig innebærer av tiltak og omstilling for kommunene. Ofte fokuserer man på anskaffelse av ny programvare fra etablerte programvareleverandører, og ofte skjer dette gjennom at kommunene tar i bruk nye versjoner av allerede eksisterende løsninger fra etablerte leverandører uten en forutgående prosess og anskaffelse. Mange tenker heller ikke på hvor komplekse dagens løsninger har blitt – ofte betjenes byggesaksprosessen av ulike isolerte løsninger (ofte omtalt som silo-løsninger) som i liten grad snakker sammen og der kommunene benytter store ressurser for å tilpasse og overføre data fra en prosess til en annen. Eksempler i så måte er:

- Overføring av byggesøknader fra fagsystem hos utbygger til kommunen der en i dag mister verdifulle data fra prosjekteringen, for eksempel relevante data fra byggesøknaden for bruk til oppdatering av matrikkelen
- Tilgang til relevante offentlige data når utbygger skal utforme tiltaket

Tjenestene, **arbeidsprosessene** og teknologi endres hele tiden

Digitalisering = jobbe m organisasjonen og gjennomføre endringene

Når vi snakker om å digitalisere plan- og byggesaksprosessen, snakker vi egentlig om å endre tjenestene underveis i hele verdikjeden (se under), ikke minst **arbeidsprosessene, dataflyten** og teknologi (programvare). Mange definerer digitalisering som å jobbe med organisasjonen og gjennomføre endringene hele tiden og da med mindre fokus på teknologi og mer fokus på arbeidsprosessene. KS støtter en slik definisjon av hva digitalisering egentlig dreier seg om.

6 Kva er gjort på nasjonalt plan for å tilrettelegge for det lokale digitaliseringsarbeidet?

Selv om vi er enige om hva digitalisering av plan- og byggesaksområdet egentlig dreier seg om og selv om vi har greid å samle oss om felles mål for hva man skal oppnå på dette området, har det over tid eksistert ulike syn på hvordan digitaliseringsarbeidet bør legges opp.

Det gode samarbeidet som har eksistert mellom departementet, KS, DiBK, Kartverket, SSB og engasjerte kommuner har likevel bidratt til en konsensus om innretningen av arbeidet på nasjonalt plan - formålet er å støtte opp under omstillingsarbeidet i kommunene. Det har vært bred enighet om prinsipper som:

- Behovet for et tydelig skille mellom tjenester og løsninger som skal ivaretas av det offentlige, og tjenester og løsninger som skal ivaretas av private aktører - dette for å sikre forutsigbare rammebetingelser for private aktører som skal utvikle løsninger i pakt med brukerbehovene
- Å forlate statlige monopolløsninger (ByggSøk) og tilrettelegge for konkurrerende løsninger i markedet som sikrer løpende utvikling og innovasjon
- Staten og KS/kommunene som en tilrettelegger for innovasjon, men også som en garantist for avklarte fellestjenester (fellestjenester BYGG og FIKS) på tjenesteområder der man ikke tror markedet vil ivareta disse på en god måte
- Staten og KS kan tilrettelegge for digitaliseringsarbeidet i kommunene, men det er i hovedsak kommunene selv som må gjøre omstillingsarbeidet lokalt

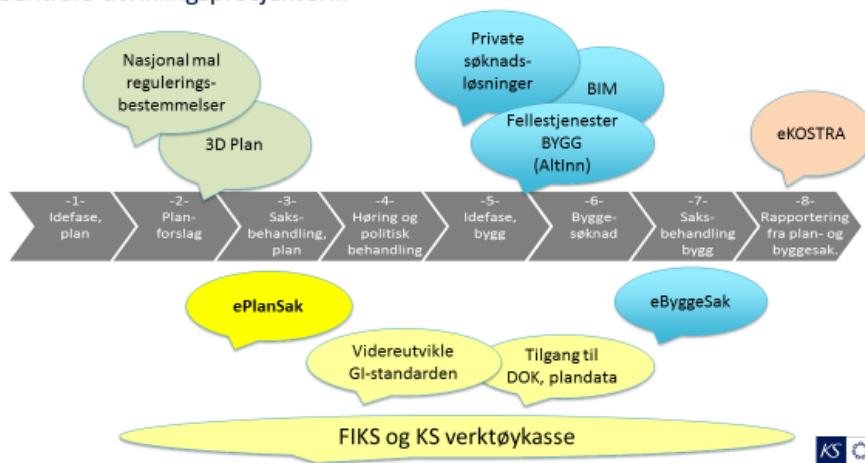
Med dette som utgangspunkt har Staten sammen med KS iverksatt en rekke prosjekter på nasjonalt plan. Disse er i hovedsak:

1. Nasjonal mal for reguleringsbestemmelser i regi av KMD
2. Romlige plandata i regi av KMD
3. ePlanSak i regi av KS
4. Fellestjenester BYGG og eByggeSøknad i regi av DiBK og KS
5. eByggeSak i regi av KS
6. Standardiserte grensesnitt og videreutvikling av GI-standardene i regi av Kartverket og KS

7. Enklere tilgang til relevante data i plan- og utbyggingsfasen i regi av DiBK
8. eKOSTRA i regi av SSB
9. BIM som del av byggesøknader og del av saksbehandlingen
10. Nasjonal geodatastrategi – handlingsplan

Det henvises til KS sin verktøykass under inngangen <prosjekter> for en nærmere introduksjon til disse prosjektene og hva målet for de enkelte prosjektene er. Resultatene fra disse prosjektene legger føringer for hvordan det lokale digitaliseringsarbeidet bør legges opp.

Sentrale utviklingsprosjekter...

7 Lokale strategier for digitalisering av plan- og byggesaksområdet?

Selv om mange i kommunal sektor har en felles oppfatning av hva digitalisering av plan- og byggesaksområdet egentlig dreier seg om og hvilke mål de skal oppnå på dette området, er det fortsatt ulike syn og usikkerhet i kommunene mht hvordan digitaliseringsarbeidet bør legges opp.

Den beste måten å møte denne usikkerheten på er at noen kommuner går foran og at man evner å få på plass en «delingskultur» der kommunene kan lære av hverandres erfaringer. NKF sine nettverk kan bidra til en slik delingskultur.

På generelt grunnlag anbefaler man følgende strategi for digitaliseringsarbeidet:

- Digitalisering av tjenesteområdet plan- og byggesak bør inngå som en integrert del av kommunens digitaliseringsarbeid og slik sett inngå når kommunen utvikler en digitaliseringsstrategi og årlige handlingsplaner for kommunen.
- Leder for det aktuelle tjenesteområdet, ofte omtalt som «tjenesteeier» er den som normalt må ta ansvar for at tjenesteområdet blir digitalisert. Normalt vil dette være bygningssjef eller byggesaksleder når det er snakk om å fornye byggesaksområdet. Men det anbefales at man setter opp en dedikert prosjektorganisasjon som får ansvaret for digitaliseringsarbeidet i kommunen. Her vil det være fornuftig at en egen person får ansvaret for plan- og byggesaksområdet og at denne personen rapporterer til tjenesteeier. Noen kommuner velger å leie inn denne type ressurs, men det kan ofte være en like god løsning å satse på egne ressurser. På denne måten skaper kommunen nye muligheter for ansatte som ønsker en karriereutvikling samtidig som endringskompetansen forblir i kommunen etter gjennomført omstilling.
- Omstillingsarbeidet bør planlegges godt, og det anbefales at man følger prosjektveiviseren når plan- og byggesaksområdet skal digitaliseres:
  - Konseptfasen er sentral for å skaffe seg innsikt og avklare og forankre målene for hva kommunen skal oppnå og ikke minst de gevinstene som skal realiseres gjennom digitaliseringsarbeidet. Konseptfasen skal ende opp i et forslag til handlingsplan, kostnader, hvordan dette skal finansieres, organisering av arbeidene osv. Dette danner grunnlag for intern forankring og aksept for videre løp.
  - Planleggingsfasen er viktig for å sikre at man velger riktig framgangsmåte, opplegg for anskaffelse som tar hensyn til eksisterende løsninger og for øvrig de prinsippene som skal legges til grunn for samspill mellom saksbehandlingen (eByggeSak) og arkivløsning. I planleggingsfasen må man for eksempel ta stilling til om:
    - Sak- og arkivløsning skal anskaffes som en samlet løsning eller om anskaffelse av dette skal skje gjennom to separate anskaffelser. Noen kommuner, som for eksempel Trondheim, har valgt adskilte anskaffelser, mens andre, som Bergen, har valgt å anskaffe saksstøtte på byggesaksområdet som en integrert del av en sak/arkivløsning.

- Hvordan kommunen skal integrere seg mot nye private søknadsløsninger og formidling av data via fellestjenester BYGG og FIKS-plattformen. I denne sammenheng må man også vurdere hvordan dialogen med søker skal skje – gjennom egne løsninger eller ved bruk av felleskomponenter som «min side» og «einnsyn»
- Hvordan tilgang til relevant data for søker og i saksbehandlingen skal løses. Typiske data som plandata, matrikkelen og DOK bør tilrettelegges som tjenester som kan integreres inn i de nye verktøyene som anskaffes. Her bør en også tenke langsiktig slik at disse tjenestene kan utnyttes på sikt når nye verktøy introduseres i saksbehandlingen.
- Hvorvidt de nye løsningene som anskaffes skal leies som skytjenester eller at man ønsker en mer tradisjonell anskaffelse og installasjon av løsningene.
- Opplegg for arkivering
- Opplegg for dialog med andre statlige myndigheter på området som arbeidstilsynet, SVV osv. Her bør en tenke bruk av digital dialog.
- Samspillet med øvrige systemer som økonomi/regnskap og KOSTRA
- Gjennomføringsfasen der en må ha fokus på selve anskaffelsen, implementering av nye verktøy og omlegging av arbeidsprosesser. I denne fasen er det også fokus på hvordan en går fram for å realisere planlagte gevinster – ikke minst at man sikrer en god dialog med de personene som berøres av nye arbeidsprosesser og dataflyt.
- Avslutning av prosjektet samtidig som ansvaret for den nye løsningen overleveres til linjen sammen med oppdaterte gevinstvurderinger.
- Realisering som omfatter drift av den nye tjenesten, endringsledelse, måling og oppfølging av gevinster. I denne fasen skal man også sørge for at den nye løsningen kommuniserer godt med nasjonale løsninger og ulike grensesnitt, for eksempel bruk av nasjonale sjekklister underveis i saksbehandlingen og opplegg for føring av matrikkelen og oppdatering av tiltaksbase.

8 Søknadsløsninger og fellestjenester BYGG

Søknadsløsninger og fellestjenester BYGG beskrives ikke nærmere her, men det henvises til egen ppt.

9 eByggeSak – en nasjonal veileder for anskaffelse av byggesaksstøtte

eByggeSak – en nasjonal veileder for anskaffelse beskrives ikke nærmere her, men det henvises til egen ppt.

10 Tilgang til relevante data i plan- og byggesaksprosessen og GI-standarden

Tilgang til relevante data i plan- og byggesaksprosessen og GI-standarden beskrives ikke nærmere her, men det henvises til egen ppt.